

Regelrådets uttalelse

Om: **Høring for lokal regulering av fisket i Lofoten og Breivikfjorden i 2025**

Ansvarlig: **Fiskeridirektoratet**



Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Fiskeridirektoratet

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbehandler:	Dato:
24/9302	2024/89	Cathrine Brenden Rønning	12.11.2024

Uttalelse

Om: **Høring for lokal regulering av fisket i Lofoten og Breivikfjorden i 2025**
Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Fiskeridirektoratets høring for lokal regulering av fisket i Lofoten og Breivikfjorden i 2025 som ble sendt ut 21.08.2024. Forslaget viderefører i stor grad tidligere reguleringer.

Det er positivt at Fiskeridirektoratet ønsker å sikre en fleksibel og forutsigbar regulering av fisket i disse områdene, og at de har involvert næringen i utarbeidelsen av forslaget. Det er verdifullt at direktoratet gjennomfører årlige evalueringsmøter etter sesongen. Etter Regelrådets vurdering åpner dette for et godt samarbeid mellom næringsaktører og offentlige myndigheter.

Forslagene innebærer mindre endringer, slik at kravene etter utredningsinstruksen ikke er så strenge. Samtidig mener Regelrådet at utredningen burde vært mer omfattende. Beskrivelsen av problemet og målene med forslaget er ikke tilstrekkelig klar. En grundigere konsekvensutredning, som tar for seg både de positive og negative virkningene av de foreslåtte tiltakene, er nødvendig etter kravene i utredningsinstruksen. Videre er beskrivelsen av det berørte næringslivet ufullstendig.

Regelrådet vurderer at forslaget ikke innebærer så store endringer og at målene trolig kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Fiskeridirektoratet har 21.08.2024 sendt på høring forslag til forskrift om lokal regulering av Lofotfisket for sesongen 2025, samt lokal regulering av vinterfiske i Breivikfjorden 2025. Forslaget for 2025 er i stor grad en videreføring av forskriften for sesongen 2024, og tidligere år.

Forslagene i høringen bygger blant annet på tilbakemeldingene fremsatt i evalueringsmøtet med deler av næringen 29.05.2024.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Regelrådet har valgt å uttale seg om Fiskeridirektoratets forslag til regulering av fisket i Lofoten og Breivikfjorden fordi det kan ha betydelige konsekvenser for næringsdrivende innen fiskeri, både direkte og indirekte. Reguleringene påvirker blant annet bruken av området, ressursutnyttelse, og rammebetingelser for ulike aktører, inkludert små og mellomstore virksomheter. I tillegg er dette en stor eksportnæring som det knytter seg allmenn interesse til. Regelrådet vurderer det som viktig å sikre at forslaget er tilstrekkelig utredet og at næringslivets interesser er ivaretatt.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Regelrådet vurderer at Fiskeridirektoratet ikke har beskrevet problemet på en klar og tydelig måte. Gjennom forslagene og vurderingen av dem, forstår vi at det er visse utfordringer de ønsker å løse med reguleringen. Utfordringene som nevnes er konflikt mellom ulike typer fiskeredskaper i områdene og at det er visse fiskefelt som ikke blir utnyttet fullt ut.

Utredningen bør starte med å beskrive hva problemet er. Problembeskrivelsen skal gjøre rede for hvilke uløste problemer som tilsier at det offentlige bør iverksette tiltak på området.

Målbeskrivelsen skal beskrive en fremtidig tilstand man ønsker å oppnå. Fiskeridirektoratet nevner deler av målene i dokumentet. Slik vi forstår forslaget er målene å sikre forutsigbare og stabile fiskemuligheter, samtidig som man opprettholder fleksibilitet for fiskeriselskapene og redusere bukskonflikter mellom ulike redskapstyper.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Fiskeridirektoratet har ikke vurdert eller utredet alternative tiltak i høringsdokumentet, annet enn de spesifikke tiltakene som de foreslår. Høringsdokumentet fokuserer hovedsakelig på videreføringen og justeringen av fjorårets forskrift. Samtidig ber de høringsinstansene om innspill på noen endringer. Det er positivt at direktoratet er i dialog med næringen for å forsøke å finne de beste løsningene.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Regelrådet vurderer at beskrivelsen av berørt næringsliv har noen svakheter. Direktoratet har identifisert næringslivet som blir direkte berørt av reguleringene, spesielt fiskefartøy som opererer i Lofoten og Breivikfjorden. En beskrivelse av indirekte berørte næringsaktører er ikke behandlet i høringsdokumentet. De direkte berørte fiskeriselskapene burde også vært beskrevet grundigere med tallfesting og statistikk.

Det bør komme tydelig frem i høringsnotatet hvilke bransjer og deler av norsk næringsliv som berøres av forslaget. Berørt næringsliv bør som et minimum være kvalitativt beskrevet, gjerne med antall aktører, omtale av sammensetningen av små og store aktører i den aktuelle næringen og andre relevante forhold. Indirekte berørte bør også beskrives. Regelrådet etterlyser også enkel statistikk om den berørte næringen. Vi viser til veiledning på vår hjemmeside: [Regelrådets råd til utredere om hvordan beskrive berørt næringsliv \(regelradet.no\)](https://regelradet.no/utredere-om-hvordan-beskrive-berort-naeringsliv)

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet mener det er svakheter ved utredningen av virkninger. Direktoratet har delvis vurdert konsekvensene for berørt næringsliv, men det ser ut til at vurderingene ikke fullt ut oppfyller kravene i utredningsinstruksen og dens veileder. Etter utredningsinstruksen forventes det at virkninger for næringslivet blir grundig vurdert, inkludert en vurdering av både direkte og indirekte økonomiske konsekvenser. Eventuelle administrative byrder og konkurransemessige effekter burde også bli vurdert.

Direktoratet beskriver hvordan de foreslåtte reguleringene direkte berører fiskerinæringen når de er ute på havet i sesongfisket. De økonomiske og konkurransemessige virkningene for næringslivet er ikke tallfestet eller utførlig beskrevet, spesielt når det gjelder kostnader og eventuelle indirekte virkninger.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Utredningsinstruksen stiller krav om å identifisere sentrale faktorer som kan påvirke tiltakets suksess, som gjennomføringsstrategier, behov for informasjonstiltak eller veiledning for de berørte aktørene. Regelrådet kan ikke se at Fiskeridirektoratet har vurdert dette i høringsdokumentet. Det er likevel positivt at direktoratet ser ut til å ha god dialog med interesseorganisasjoner. Utredningen hadde blitt styrket om den ga informasjon om eventuelle ordninger for veiledning og informasjon som gis til bransjen.

I denne utredningen ser det ut til å mangle en beskrivelse av hvordan reguleringene skal følges opp eller kontrolleres at den etterleves av næringsaktørene.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestepraksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Selv om begrepet «små virksomheter» ikke er eksplisitt nevnt, så er det tydelig for Regelrådet at direktoratet også har vurdert behovene til mindre aktører i fiskerinæringen. De tar hensyn til utfordringer knyttet til begrenset kapasitet og tilgang til fiskefelt, samt risiko for tap av redskap, som ofte er mer kritisk for små bedrifter.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Fiskeridirektoratet ser ut til å ha mye kontakt med bransjen, og det ser ut til at de har forsøkt å avveie de ulike gruppernes ønsker og krav på en tilfredsstillende måte.

Direktoratet ber direkte om næringsaktørenes innspill til flere endringer i høringsdokumentet. På den ene siden er det positivt at direktoratet ber næringen om innspill til endringer i høringsdokumentet. Det gjør at næringen blir mer involvert i regelverksprosessen. På den andre siden gjør det at direktoratets anbefaling virker uferdig og at det vil ta lengre tid før bransjen får klart for seg hva som blir den endelige anbefalingen.

4.3 Rapporteringsbyrder

Forslaget inneholder ikke eksplisitt noen ny rapportering, kun en videreføring av tidligere års bestemmelser om rapportering ved bruk av faststående redskap og fløyttline.

Regelrådet stiller spørsmål til hvordan gjennomføringen av forslaget om fleksibel bruk av felt fastsatt til bestemte redskapsgrupper skal gjennomføres i praksis. Hvordan er den praktiske gjennomføringen av forslaget tenkt? Innebærer forslaget rapportering? Og er det i så fall lagt til rette for brukervennlige og digitale løsninger?

4.4 Fremtidsrettet regulering

Fiskeridirektoratet legger stor vekt på fleksibilitet i de lokale forskriftene, og virker lydhøre for forslag fra næringen. I og med at dette er en type lokal regulering som fastsettes årlig, er det nærliggende å tro at reguleringen vil kunne tilpasses nye fiskeredskaper eller gjelde andre områder dersom man ser at innsiget av fisk er større i andre områder enn det forskriften regulerer.

4.5 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelverket fra 2024 ble gjennomgått på et evalueringsmøte med interesseorganisasjoner etter sesongslutt. Det ser ut til at direktoratet har tatt hensyn til de fleste tilbakemeldingene de har fått fra bransjen. Det er positivt at direktoratet gjennomfører årlige evalueringsmøter etter sesongen. Etter Regelrådets vurdering åpner dette for et godt samarbeid mellom næringsaktører og offentlige myndigheter.

4.6 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Fiskeridirektoratet har ikke lagt ved forslag til forskriftstekst for reguleringen i 2025, men kun vist til den opphevede forskriften fra 2024. Hvordan de nye formuleringene vil bli i forskriften kommer ikke klart frem.

Vi gjør oppmerksom på at det følger av utredningsinstruksen pkt. 4-3 at Regelrådet skal informeres om høringen når forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet legges ut på høring. Vi kan ikke se å ha mottatt informasjon om denne saken, og ber om at dere i fremtiden også setter Regelrådet som mottaker av høringer som berører næringslivet.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Begrunnelsene for valg av tiltak er i det store og hele å sikre fleksibilitet og forutsigbarhet. Regelrådet vurderer at forslagene ikke innebærer så store endringer og at målene trolig kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.